

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда

27 лютого 2019 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування з

Української мови та літератури

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

014 Середня освіта (українська мова і література)

035 Філологія (українська мова та література)

на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання за неспорідненою спеціальністю у 2019 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Протокол № 3 від 27 лютого 2019 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з *української мови та літератури* є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю *014 Середня освіта (українська мова та література)*, *035 Філологія (українська мова та література)* при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра за неспорідненою спеціальністю до ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” у 2019 році.

Програма містить основні питання з *української мови та літератури* та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

ЧАСТИНА 1 УКРАЇНСЬКА МОВА

Вступ. Фонетика. Орфоепія. Орфографія

1. Українська мова – національна мова українського народу, одна із форм національної культури. Місце української мови серед інших слов'янських мов. Закон про мови в Україні.
2. Сучасна українська літературна мова як предмет наукового вивчення.
3. Українська літературна мова як унормована, відшліфована форма загальнонародної мови.
4. Писемна і усна форми сучасної української літературної мови: функціональні стилі сучасної української літературної мови. Колоритно-стильові різновиди мовлення.
5. Значення творчості І. П. Котляревського в історії української літературної мови.
6. Мова творів Т. Г. Шевченка. Роль Т.Г. Шевченка в історії української літературної мови.
7. Роль українських письменників післяшевченківського періоду в розвитку української літературної мови.
8. Діалекти української мови, характеристика їх фонетичних, граматичних та лексичних рис.
9. Фонетика української мови як учення про її звукову систему, артикуляційні та акустичні характеристики звуків і закономірності їх сполучуваності.

10. Наслідки занепаду зредукованих ь та ь у системі голосних.
11. Наслідки занепаду зредукованих ь та ь у системі приголосних.
12. Фонологія як учення про систему фонем української літературної мови. Поняття фонем. Конститутивна, ідентифікаційна, дистинктивна її функції. Інваріант та варіанти фонем – факультативні, позиційні, комбінаторні.
13. Голосні фонем сучасної української літературної мови в їх звукових виявах. Основні класифікації і характеристика приголосних фонем української мови. Фонетична та фонематична транскрипції. Основні фонетичні одиниці мовлення: звук, склад, фонетичне слово, фраза.
14. Система голосних сучасної української мови в історичному висвітленні.
15. Система приголосних сучасної української мови в історичному висвітленні.
16. Склад як фонетичне явище. Основні закономірності складоподілу в українській мові. Типи складів. Фонетичне членування слова і складоподіл.
17. Наголос в українській мові. Роль наголосу у розрізненні слів та їх форм. Головний і побічний наголоси в українській мові. Слова з рухомим і нерухомим наголосом. Проклітики і енклітики. Логічний та емфатичний наголоси.
18. Спрощення в групах приголосних. Асиміляція і дисиміляція приголосних в сучасній та давньоукраїнській мовах, їх різновиди.
19. Чергування, види чергувань. Чергування /o/ та /e/ з /i/, чергування /o/ та /e/ з нульовою фонемою. Історичні причини виникнення чергувань.
20. Чергування /e/, /o/ після шиплячих та /й/. Чергування /и/ у звукосполученнях -ри-, -ли-, з /o/ та /e/. Історичний коментар.
21. Чергування приголосних фонем при словотворенні та словозміні в українській мові. I, II та III палаталізації приголосних, чергування під впливом /j/. Чергування /i/ з /й/, /y/ з /в/. Зміна приголосних перед суфіксами -ськ(ий), -ств(о), -ин(а).
22. Орфоепія. Вимова та правопис. Орфоепія та культура усного мовлення. Типи вимовних помилок. Суспільне значення орфоепічних норм. Причини відхилень від орфоепічних норм. Вимова голосних.
23. Графіка української мови. Поняття графеми. Український алфавіт. Співвідношення між буквами українського алфавіту і фонемами української літературної мови. Звукове значення букв. Вимова дзвінких і глухих приголосних, вимова губних звуків, вимова африкат, вимова м'яких і пом'якшених приголосних. Вимова звукосполучень. Види шиплячих.
24. Українська орфографія. Принципи української орфографії, їх роль і місце в правописній системі української мови. Короткі відомості з історії української орфографії. Нова редакція "Українського правопису".
25. Правопис слів іншомовного походження. Особливості вимови слів іншомовного походження.

26. Правопис складних слів. Вживання великої букви. Правопис прізвищ і географічних назв.

Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія

27. Слово як основна лексична одиниця мови. Поняття лексеми. Слово і поняття. Відмінність слова від морфеми і словосполучення.
28. Типи лексичних значень слів в українській мові. Слова однозначні і багатозначні. Пряме і переносне значення слів. Основні типи переносних значень слів. Терміни.
29. Омоніми. Види омонімів. Міжмовні омоніми. Пароніми в словнику сучасної української літературної мови, їх стилістична роль.
30. Синоніми, їх типи, стилістичні функції. Антоніми.
31. Лексика сучасної української літературної мови з погляду її походження. Основні лексичні ряди української мови за її походженням.
32. Активна і пасивна лексика сучасної української літературної мови. Лексика сучасна і застаріла. Архаїзми, історизми. Неологізми в українській мові. Художньо-індивідуальні неологізми.
33. Використання різних стилістичних категорій української лексики (загальноживана, суспільно-політична, специфічно-побутова, виробничо-професійна, наукова). Емоційна лексика. Діалектизми, жаргонізми, арготизми.
34. Фразеологія української літературної мови. Типи фразеологізмів.
35. Джерела української фразеології. Фразеологічні словники української мови.
36. Українська лексикографія як теорія і практика укладання словників української мови. Типи словників. Характеристика найважливіших з них. Історія української лексикографії.

Морфеміка. Словотвір

37. Морфеміка як розділ мовознавства, що вивчає морфемну будову слова. Типи морфем української мови. Історичні зміни в морфемній будові слів.
38. Словотвір як особливий розділ науки про мову. Зв'язок словотвору з морфологією, синтаксисом і лексикологією. Словотвір – особлива підсистема мови.
39. Словотвір. Синхронія і діахронія у словотворі. Поняття словотвірної похідності. Перспективний і ретроспективний підходи до словотвору. Співвідношення понять похідності і подільності слів.
40. Словотвірний і морфемний аналізи, завдання кожного з них. Проблеми словотвірної синтезу.
41. Поняття про морфонологію. Морфонологічні особливості українського словотворення.
42. Способи словотвору.
43. Будова системи синхронного словотвору. Похідне слово – основна одиниця словотвірної системи. Комплексні одиниці системи словотвору –

сл.овотвірна пара, словотвірний тип, словотвірна категорія, словотвірна парадигма, словотвірний ланцюжок і словотвірне гніздо.

44. Словотвір основних частин мови в українській мові. Словотвір іменників, словотвір прислівників. Словотвір дієслів.
45. Словотвірні словники: словники морфем, гніздові словники, інверсійні словники.

Граматика. Морфологія

46. Граматика української мови як учення про її морфологічну й синтаксичну будову. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична категорія, граматична форма.
47. Частини мови, принципи виділення їх на основі категоріального лексичного значення, морфологічних ознак, типової синтаксичної функції і особливостей словотворення. Повнозначні і неповнозначні частини мови.
48. Іменник як частина мови, загальна характеристика значення, морфологічних ознак, синтаксичної функції. Лексико-граматичні категорії іменника.
49. Категорія роду іменників: її морфологічне, синтаксичне і лексичне вираження. Іменники спільного і подвійного роду. Хитання в роді.
50. Категорія числа іменників: її значення і граматичні засоби вираження. Однинні та множинні іменники. Залишки форм двоїни у сучасній українській мові.
51. Категорія відмінка. Система відмінків у сучасній українській мові. Основні значення відмінків.
52. Поділ іменників на групи. Іменники, що знаходяться поза відмінами. Іменники I відміни. Іменники II відміни, поділ на групи. Правопис Р.,Д.,М. відмінків однини. III і IV відміни іменників, особливості словозміни. Словотвір іменників. Субстантивація.
53. Типи відмінювання іменників у протоукраїнській мові. Зміни у типах відмінювання іменників і формування чотирьох відмін української мови. Основні типи парадигм. Дефектні парадигми.
54. Лексичне значення, головні морфологічні ознаки і синтаксична роль прикметників. Лексико-граматичні групи прикметників (якісні, відносні, присвійні). Перехідні явища між розрядами прикметників.
55. Ступені порівняння якісних прикметників (синтетичні й аналітичні форми). Історія повних та коротких форм прикметників. Утворення нових нестягнених і стягнених форм прикметників. Субстантивація прикметників.
56. Числівник як частина мови, загальна характеристика значення, морфологічних ознак і синтаксичних функцій. Розмежування числівників та інших слів з кількісним значенням. Семантичні групи числівників.
57. Морфологічні групи числівників: прості, складні, складені. Відмінювання і особливості вживання різних груп числівників, синтаксичні функції і зв'язки з іменниками.

58. Частиномовний статус займенників. Лексико-граматична характеристика займенників. Групи займенників за значенням. Історія особових та вказівних займенників. Відмінювання займенників і їх правопис. Проніміналізація.
59. Дієслово як частина мови, загальна характеристика значення, морфологічних ознак, синтаксичних функцій. Дієслівні форми. Інфінітив. Типи дієслівних основ. Структурні класи дієслів у сучасній українській мові.
60. Категорія виду дієслова, її значення. Способи і засоби творення видових пар. Одновидові та двовидові дієслова.
61. Категорія перехідності / неперехідності дієслів. Категорія стану дієслів.
62. Категорія способу дієслів. Грами способу дієслова (дійсний, умовний, наказовий, спонукальний, бажальний): значення, творення і вживання способових форм.
63. Категорія часу дієслів. Значення, творення і вживання форм теперішнього, минулого, давноминулого, майбутнього часів (з історичним поясненням). Дієвідмінювання дієслів. Атематичні дієслова.
64. Категорія особи дієслова, її значення і морфологічне вираження. Безособові дієслова. Дієслова неповної особової парадигми.
65. Дієприкметник, його значення, морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Предикативні форми на -но, -то.
66. Дієприслівник, його значення, морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Виникнення і розвиток дієприслівників в історії мови.
67. Прислівник у системі частин мови, його значення, морфологічні ознаки і синтаксична функція. Розряди прислівників за значенням. Словотвір прислівників. Адвербіалізація.
68. Питання про місце слів категорії стану та модальних слів у системі частин мови.
69. Частиномовний статус прийменників. Семантичні типи прийменників. Зв'язок прийменників із відмінковими формами іменників. Походження прийменників та їх морфологічний склад. Препозиціоналізація.
70. Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами і реченнями. Функції сурядних і підрядних сполучників, їх групи. Групи сполучників за будовою, за способом уживання в реченні. Розмежування сполучників і сполучних слів. Кон'юнкціоналізація.
71. Частка як частина мови, функції часток у реченні. Функціонально-семантична класифікація часток. Групи часток за походженням та місцем розташування в реченні. Партикуляція.
72. Вигук у системі частин мови. Класифікація вигуків за значенням. Групи вигуків за походженням та будовою. Інтер'єктивізація. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

73. Речення як основна одиниця мови і мовлення. Речення і судження. Члени речення і судження. Основні ознаки речення.

74. Словосполучення та їх типи (синтаксичні, лексичні, фразеологічні). Види словосполучень за морфологічними ознаками утворюючих їх членів.
75. Типи підрядного зв'язку у структурі простого речення (узгодження, керування, прилягання).
76. Типи речень за метою висловлювання (прості, складні, прості двоскладні і односкладні речення).
77. Підмет як головний член двоскладного речення. Структурні типи підметів та способи їх вираження.
78. Присудок як головний член двоскладного речення. Простий дієслівний присудок: ускладнені форми простого присудка.
79. Дієслівний складений присудок.
80. Іменний складений присудок та його структурні типи.
81. Додаток як синтаксичне вираження об'єкта. Прямий і непрямий додаток.
82. Означення як синтаксичне вираження атрибута. Узгоджені означення, способи їх вираження.
83. Прикладка як особлива форма означення. Типи прикладок за значенням і формою.
84. Обставини як синтаксичне вираження різних ознак і відношень дії або стану. Типи обставин за значенням.
85. Просте речення в давньоукраїнській мові. Конструкції з подвійними відмінками.
86. Поняття про односкладні речення. Означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові односкладні речення. Номінативні речення.
87. Неповні речення, їх структурні різновиди та стилістичні функції. Особливості пунктуації в неповних реченнях на місці неназваного члена. Еліптичні речення.
88. Однорідні члени речення. Сполучники при однорідних членах, узагальнюючі слова.
89. Поняття про відокремлення означень та обставин, умови їх відокремлення. Відокремлення прикладок.
90. Вставні і вставлені слова, словосполучення і речення. Звертання і вокативні речення.
91. Складне речення. Визначальні структурно-синтаксичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення.
92. Складносурядні речення. Змістові відношення між частинами складносурядних речень.
93. Складнопідрядне речення. Головна і підрядна частина як структурно-сміслова єдність. Способи зв'язку частин складнопідрядного речення. Принципи класифікації складнопідрядних речень.
94. Складнопідрядні речення з означальною підрядною частиною.
95. Складнопідрядні речення із з'ясувальною частиною.
96. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
97. Складнопідрядні речення з означальною підрядною частиною.
98. Складні речення з сурядністю і підрядністю.

99. Безсполучникові складні речення, синонімічні до сполучникових складносурядних. Безсполучникові складні речення, синонімічні до сполучникових складнопідрядних.
100. Складне речення із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком.
101. Період. Структурні типи періоду складнопідрядної будови.
102. Пряма, непряма і невласне-пряма мова. Заміна прямої мови непрямою.
103. Нові напрямки у розвитку синтаксису: комунікативний, семантичний, функціональний.
104. Основи сучасної української пунктуації. Система розділових знаків.

Теоретичні питання мовознавства

105. Українська літературна мова і літературні мови інших слов'янських народів на різних історичних етапах.
106. Проблема норми у національній українській літературній мові.
107. Питання про шляхи розвитку української літератури та літературної мови др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст. у Східній і Західній Україні.
108. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства. Розповсюдження порівняльно-історичного методу на дослідження різних мов.
109. Харківська лінгвістична школа. Загальнолінгвістична концепція О. Потебні.
110. Розвиток українського мовознавства.
111. Актуальні напрямки сучасної лінгвістики.
112. Природа, сутність і функції мови.
113. Мова як соціально-історична норма. Її варіантний і конкретно-реальний характер. Літературна мова як основна норма мови.
114. Співвідношення категорії мови і мислення. Проблема взаємовідношення мови і мислення.
115. Мовознавство і семіотика. Загальне поняття знака і знакової системи.
116. Комунікативна лінгвістика як наука і як навчальна дисципліна. Її сутність та категорії. Предмет і завдання комунікативної лінгвістики.
117. Вербальні й невербальні компоненти комунікації, їх типологія.
118. Спілкування як діяльність. Типи спілкування. Моделі комунікації.
119. Комунікативний акт. Компоненти комунікативного акту.

ЧАСТИНА 2. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Теорія літератури

Аналіз літературного твору і його основні принципи. Зміст художнього твору і його основні складники. Тема та ідея літературного твору. Поняття художнього образу. Система образів у літературному творі й засоби їх творення. Композиція літературного твору та її елементи, залежність від роду літератури. Групування персонажів як складник композиції літературного твору. Поняття сюжету і фабули. Часопростір у структуруванні композиції та сюжету. Сюжетні елементи та їх ідейно-естетична функція. Сюжет і конфлікт. Позасюжетні елементи в літературному творі. Основи поділу літератури на роди і види. Жанри епосу та їх своєрідність. Жанри драми та їх специфіка. Тематична класифікація лірики. Тропи та їх види. Поняття стилю. Індивідуальний стиль, стиль школи, напряму, культурно-історичної епохи. Головні системи версифікації. Поняття літературного процесу. Традиції і новаторство в літературі.

Фольклористика

Поняття про основні жанри фольклору. Історико-героїчний епос українського народу. Билини Київського і Галицького циклів. Думи, балади, прислів'я і приказки, загадки, казки і легенди; календарно-обрядові пісні, народна драма (вертеп, Маланка, драматичні ігри); весільні пісні (на вибір). Сюжет українського весільного обряду. Пісні-балади “Бондарівна”, “Козака несуть”, історичні пісні “Зажурилась Україна”, “Пісня про Байду”, “Ой Морозе, Морозенку”, думи “Козак Голота”, “Маруся Богуславка”, “Хмельницький і Барабаш”, Художня образність та сюжетно-композиційні особливості. Українські народні ліричні пісні. Коломийки.

Література Київської Русі та давнє письменство

Література Київської Русі як початковий період розвитку української літератури, її специфіка. “Повість минулих літ”, “Галицько-Волинський літопис”: елементи художності. “Слово о полку Ігоревім”: історичне підґрунтя, проблема авторства, образ Руської землі, персональний світ.

Література українського бароко (оглядово). Полемічна творчість і памфлети Івана Вишенського (“Послання до єпископів”). Григорій Сковорода “Всякому городу нрав і права”, байка “Бджола і Шершень”, філософський трактат “Алфавіт, або Буквар світу”. Біблійна основа творчості та вчення про самопізнання і “сродный труд”.

Література ХІХ століття

Основні художні напрями (класицизм, романтизм, початкові форми реалізму). Бурлескна стильова течія. Котляревський І. “Енеїда”: Історія створення, національний колорит, алюзії на українську історію, бурлескний гумор і народна українська мова. “Наталка Полтавка”: Сценічне життя,

торжество народної етики. Наталка як уособлення кращих рис української жінки.

Квітка-Основ'яненко “Маруся”: гуманістичний пафос, християнські ідеали, етнографічне тло, стилістика сентименталізму. “Конотопська відьма”: сатира і українська міфологія.

Поети-романтики (оглядово). Поняття про романтизм.

Літературне угруповання “Руська трійця” і збірник “Русалка Дністровая” (оглядово). Маркіян Шашкевич “О Наливайку”, “Слово до чителів руського язика (“Руська мати нас родила”).

Шевченко Т.Г. Геніальний поет, мислитель, пророк національного відродження. Періодизація творчості Т.Г Шевченка. Рання творчість, перші твори баладного, історичного й елегійного жанрів: “Причинна”, “Тополя”, “Катерина”, “Думи мої, думи мої”, “Перебендя”, “Тарасова ніч”, “Іван Підкова”, “Гамалія”. Поема “Гайдамаки”: історична доля українського народу, повсталий народ як герой поеми, образ Яреми. Поема “Наймичка”: еволюція образу жінки-матері, тема матері й сина. Поема “І мертвим, і живим...”: критичний перегляд української історії, викриття конформізму української еліти, настроєві інтонації твору. Поема “Сон” (“У всякого своя доля”): Специфіка жанру і композиційні прийоми, сатиричний пафос твору. Поема “Кавказ”: проблематика, жанр, художня своєрідність. Викриття загарбницької імперської політики, тема національно-визвольної боротьби. Ідейно-тематичний зміст і художні особливості творів “Єретик”, “Заповіт”, “Розрита могила”, “Великий льох”, циклу “В казематі”, “Мені тринадцятий минало”, “І золотої, й дорогої”, “Якби ви знали, паничі”, “Доля”, “Слава”, “Муза”.

Марко Вовчок – літературна “доня” Тараса Шевченка. Повість “Інститутка”: ідейно-художня основа, світ персонажів. “Народні оповідання” та “Рассказы из русского народного быта”: конфлікти, проблематика, оповідна манера.

П. Куліш “Чорна рада”: поняття про історичний роман, версії тлумачення назви, історичні засади сюжету. Хутір – символ українського способу життя. Характеристика персонажів Івана Щрама, Якіма Сомка, Лесі та Петра Шраменків, Кирила Тура. Художня реалізація ідеї державності у романі П.Куліша „Чорна рада”. Центральний конфлікт твору. Вальтерскоттівський принцип відображення історії у романі. Творча еволюція П. Куліша-прозаїка: від міфологічно-етнографічних оповідань – до жанру оповідання-ідилії. “Чорна рада” як перший український історичний роман. Автор про завдання, що їх поставив перед собою у процесі написання твору (епілог до російськомовного видання „Чорна рада”).

Іван Нечуй-Левицький “Микола Джеря”: особливості оповіді, образ месника-протестанта. “Кайдашева сім’я”: соціально-побутова повість-хроніка, реалізм твору, актуальність проблеми батьків і дітей, утвердження цінностей національної етики, засоби комічного.

Панас Мирний “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”: поняття про соціально-психологічний роман, широта представлення народного життя, проблема

життєвого вибору, питання типовості в реалістичному творі. Проблема героя у прозі Панаса Мирного (“Хіба ревуть воли, як ясла повні?”, «Повія»).

“Театр корифеїв”. І. Карпенко-Карий “Сто тисяч”, “Хазяїн”. Поняття про жанр комедії. Конфліти і характери. Драматургія М. Старицького та М. Кропивницького.

П. Грабовський. Ліричні герої поезій “До Русі-України”, “До українців”, “Швачка”, “Трудівниця”, “До Н.К.С.”.

А. Тесленко А. “Страчене життя”: сюжетно-композиційні особливості твору, трагічний пафос.

І. Франко – письменник, учений, громадський діяч. Основні книги і праці. Франко-перекладач. Лірика збірки “З вершин і низин”. Загальне уявлення про зміст і композицію збірки. Франкова концепція поступу людства, вираз незламного оптимізму (“Гімн”, “Каменярі”, “Не пора, не пора, не пора”, “Тримить”). Поетична збірка «Зів’яле листя». Місце любовної теми у творчості І. Франка, автобіографічність, широка гама почуттів ліричного героя, ідеалу кохання (“Чого являєшся мені у сні?” “Червона калино, чого в лузі гнешся?” , “Ой ти дівчино, з горіха зерня”). Поема “Мойсей” – одна із вершин творчості поета. Проблематика твору, пролог до поеми – заповіт українському народу. Проблематика Франкової прози (“Основи суспільности”, “Перехресні стежки”, “Для домашнього вогнища”).

М. Коцюбинський. Еволюція художньої свідомості: від народництва і реалізму до модернізму. Повість “Тіні забутих предків”: фольклорно-міфологічне тло твору, образи Івана і Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання. Психологічна новела “Intermezzo” з жанровими ознаками «поезії в прозі». Автобіографічна основа, проблеми душевної рівноваги і специфіки творчого процесу, символічні образи, поетика імпресіонізму.

Леся Українка. Роль родини, культурного оточення, самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Символічність, романтичні образи, патріотизм, світоглядна декларація сильної вольової особистості в ліричних творах “Стояла я і слухала весну”, “І все-таки до тебе думка лине”, “Sontra spem spero”). Драма-феєрія “Лісова пісня”. Фольклорно-міфологічна основа сюжету, символічність образів, природа і людина в творі, художні особливості. Ідея національної самосвідомості (“Бояриня”, “Оргія”).

О. Кобилянська. Формування світогляду письменниці (європейська культура, український феміністичний рух), “Земля” – психологічне трактування вічних проблем (людини і землі, злочину і кари) на українському матеріалі. Персональний світ твору. Глибокий психологізм і символізм. Стильові особливості повісті «У неділю рано зілля копала».

В. Стефаник. Новаторство письменника. “Новина” – висвітлення трагедії покутського села; “Камінний хрест” – психологічне розкриття теми еміграції “Марія” – проблеми війни і жіночої долі. Поняття про жанр новели. Поетика імпресіонізму, експресіонізму в індивідуально-авторському стилі письменника.

В. Винниченко. Ідейно-художні особливості великої і малої прози письменника. Багатство психологічних засобів розкриття дитячого характеру в оповіданнях “Федько-халамидник”, “Кумедія з Костем».

Олександр Олесь. Неоромантичні, символістські тенденції, прагнення гармонії людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій “Чари ночі” (“Сміються, плачуть солов’ї”), “О слово рідне, орле скутий...”, “З журбою радість обнялась”, “Айстри”, “Не беріть із зеленого луку верби”, “Рідна мова в рідній школі”. Драматургічна спадщина письменника.

М. Яцків. Проза письменника як новаторське явище в українській літературі початку ХХ століття.

Література ХХ століття (перша половина)

Літературно-мистецьке життя у 20-30-х роках ХХ століття: загальні тенденції художнього розвитку. Течії, напрями, стилі. Літературні угруповання. Літературна дискусія 1925-1927 рр.

П. Тичина – найбільший модерніст ХХ століття, трагізм його творчої долі. Потужне ліричне “Я” як символ нової людини, поєднання різних стильових тенденцій, наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєність у віршах “Гаї шумлять”, “Ви знаєте, як липа шелестить”, “О панно Інно, панно Інно”, “Коли в твої очі дивлюся”, “Арфами, арфами”. Мотиви української національної революції у творах “Золотий гомін”, “Скорбна мати”, “Пам’яті тридцяти”, “Загупало в двері прикладом”. Сюжетно-композиційні особливості поеми П.Тичини “Прометей”. Пророчі “візії” автора.

“П’ятірне гроно” українських неокласиків – М.Зеров, М.Драй-Хмара, П.Филипович, О.Буртгардт, М.Рильський; їх роль в українській літературі ХХ ст. Сонет у творчості М. Зерова (цикл “Мотиви Одиссея”, “Сон Святослава”, “Князь Ігор”, “Київ на лівому березі”, “Тут теплий Олексій...”, “Самоозначення”, “Саломея”, “Навсікая”, “Куліш”).

Богдан-Ігор Антонич. Унікальність постаті Б.-І. Антонича в історії української літератури. Трактування християнства та поганства як рівноправних еманцій єдиного божественного єства та ін. (“Три перстені”, “Книга Лева”, “Зелена Євангелія”).

Рильський М. Різногранний творчий шлях митця, приналежність до групи київських неокласиків. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та душі людини, патріотизм, сповідальність у творах “Яблука доспіли”, “Слово про рідну матір”, “Рідна мова”, “Мова”, “Троянди й виноград”, “Шопен”.

В. Сосюра. Поетичний образ України, її краси і величі у вірші “Любіть Україну”. Інтимна лірика: “Білі акації будуть цвісти”, “Коли потяг у даль загуркоче”, “Марії”. „Повернені” поеми В.Сосюри (“Розстріляне безсмертя”, “Мазепа”, “Ваал”, “Каїн”, “Христос”: стильове забарвлення, характеристика образів, проблематика).

Хвильовий Микола. Тематичне і стильове розмаїття його прози. “Я (Романтика)” – проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов’язком. “Повість про санаторійну зону” М.Хвильового. Характеристика

персонажів. Образ автора у творі. Роман “Вальдшнепи” на фоні літературної дискусії 1925-1927 рр.

Ю. Яновський. Історична правда, умовність зображення, ідея протиставлення загальнолюдських вартостей класовим, ідея нетлінної вартості національних основ буття у романі “Вершники” (новели “Шаланда в морі”, “Подвійне коло”, “Дитинство”). Риси стилю Ю. Яновського-романтика (романи “Майстер корабля”, “Чотири шаблі”, “Вершники”). “Мала” проза Ю. Яновського: проблематика, жанрово-стильові особливості (“Роман Ма”, “Історія попільниці”, “Байгород”, “Чапай” та ін.).

Валер’ян Підмогильний – автор інтелектуально-психологічної прози. Світовий мотив підкорення людиною міста, ідея самоствердження у романі “Місто”. Художні особливості творчості В. Підмогильного (оповідання, романи: “Невеличка драма”, “Місто”, “Повість без назви”). Місце письменника в літературному процесі 20-30-х рр. ХХ ст. Мала проза В. Підмогильного: проблематика, риси стилю. Проблема голоду 1921 року в малій прозі В. Підмогильного (“Син”, “З життя будинку”, “Проблема хліба”).

Творчість Миколи Куліша: Характери, національна специфіка драм „97”, “Патетична соната”, “Народний Малахій”. Новаторство М. Куліша-драматурга. Проблематика, характеристика образів у комедії М. Куліша “Мина Мазайло”.

Театр Леся Курбаса.

Українська інтелектуальна проза 30-40х рр. ХХ ст. (В. Домонтович, Наталена Королева, В. Підмогильний).

І. Кочерга. Державницькі ідеї, колоритні постаті в історичних драмах “Ярослав Мудрий”, “Свіччине весілля”. Іван Кочерга як представник романтично-символічної драми (“Фея гіркого мигдалю”, “Алмазне жорно”, “Свіччине весілля”, “Ярослав Мудрий”, “Майстри часу”): традиція і новаторство.

Література ХХ століття (друга половина)

Малишко А. Пісенна творчість. Інтимна, патріотична лірика, образне багатство у віршах “Важкі вітри не випили роси”, “Пісня про рушник”, “Україно моя”.

Довженко О. – засновник поетичного кіно. Доля народу крізь призму авторського бачення і оцінки у кіноповісті “Україна в огні” . Автобіографічна основа, поєднання минулого і сучасного, морально-етичні проблеми в кіноповісті “Зачарована Десна”. Жанр кіноповісті у творчості О.Довженка (“Земля”, “Звенигора”, “Україна в огні”).

Гончар О. Загальна характеристика доробку. Проблеми духовного відродження нації в романі “Собор”. Своєрідність художнього стилю (“Людина і зброя”, “Тронка”, “Собор”).

Стельмах М. Краса душі українців, багатство традицій, формування творчої особистості в повісті “Щедрий вечір”. Проблематика, система образів-персонажів у ліричних повістях (“Гуси-лебеді летять” та “Щедрий вечір”). Проблематика, система образів-персонажів у романах М. Стельмаха. Риси авторського стилю.

Загребельний П. Історія й сучасність в романі “Диво”.

Григор Тютюнник. Глибокий психологізм «малої» прози (“Три зозулі з поклоном”, “Оддавали Катрю”, “Зав’язь”). Проблематика, мотиви, образи повістей, автобіографізм, риси стилю автора. Автобіографічні твори Г.Тютюнника (“Облога”, “Вогник далеко в степу”, “Климко”, “День мій суботній”).

Місце Валерія Шевчука у гурті прозаїків 70-х років (В.Дрозд, В.Земляк, Є.Гуцало). Химерна проза.

Основні проблеми новелістики В.Шевчука, її гуманістичні засади, міфологічний та історичний антураж. Новела як базова літературна форма у творчості письменника (“Дорога”, “Сотниківна”, “Три листки за вікном”).

Павличко Д. Громадянські та інтимні мотиви у віршах “Коли помер кривавий Торквемада”, “О слово рідне, хто без тебе я?”, “Ти зрікся мови рідної”, “Два кольори”, “Я стужився, мила, за тобою”, “Лелеченьки”, “Два кольори”, “Дзвенить у зорях небо чисте”, „Коли ми йшли удвох з тобою”.

Ліна Костенко. Історико-фольклорна основа роману у віршах “Маруся Чурай”, духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання, проблеми індивідуальної свободи людини, митця і суспільства. Філософічність, інтелектуалізм, сповідальність поезії (“Над берегами вічної ріки”, “Неповторність”, “Сад нетанучих скульптур”, “Вибране”...). Мотиви, образ ліричної героїні, поетика. Драматичні поеми Л. Костенко (“Сніг у Флоренції”, “Дума про братів неазовських”): сюжетно-композиційні особливості. Роман у віршах “Берестечко”.

Стус В. – поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Основні проблемно-тематичні лінії у віршах “Як добре те, що смерті не боюсь я”, “На колимськiм морозі калина”, “У порожній кімнаті”, “За літопислом Самовидця”, “Верни до мене, пам’яте моя”.

Драч І. – невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії (“Балада про соняшник”, поема-цикл “Чорнобильська мадонна”). У поетичному світі І. Драча від 60-х до 90-х рр.: збірки “Соняшник”, “До джерел”, “Вогонь з попелу”, “Сізіфів меч”). Риси поетичного стилю.

Література української діаспори

“Празька” поетична школа (Є.Маланюк, Олег Ольжич, Олена Теліга, Оксана Лятуринська, Л.Мосендз, О.Стефанович, Ю.Дараган). Риса стилю.

Трагедія голодомору в українському селі 1933 року в романах У. Самчука “Марія” і В. Барки “Жовтий князь”.

Іван Багряний. “Тигролови” – авантюрно-пригодницький роман. Динамічність сюжету, романтичність стилю, символіка, гуманістична ідея перемоги добра над злом. Проблематика, характери, поетика романів “Сад Гетсиманський”, „Тигролови”, „Огненне коло”.

Велика епіка Уласа Самчука (трилогія “Волинь”, романи “Марія”, “Гори говорять”, “Чого не гоїть вогонь”...) як реалізація авторського кредо.

Євген Маланюк. Художнє осмислення буттєвих проблем, філософічність поезій.

Нью-Йоркська школа поетів в контексті розвитку української і світової літератури другої половини ХХ ст.

Література рідного краю (оглядово)

Літературне Прикарпаття (С.Пушик, Ю.Андрухович, Галина Турелик, Неоніла Стефурак, Я.Ярош), С. Процюк, О. Слоньовська та ін.

Проблеми українського літературознавства

І.Дзюба, М.Жулинський, Д.Чижевський, М.Ільницький, І.Денисюк, Г.Костюк, Т.Салига, Б.Рубчак, Ю.Лавріненко, Ю.Шерех-Шевельов, Тамара Гундорова, Соломія Павличко, О.Забужко, С. Хороб та ін.). Дослідження творчості “забутих” чи маловідомих письменників.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми українського словотвору / За ред. В. Грещука. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – 720с.
2. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. – Харків: Вид-во ХНУ, 1987. – 136с.
3. Арполенко Г. П. та ін. Числівник української мови. – К.: Наук. думка, 1980. – 241с.
4. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл. – М.: Наука, 1976. – 383с.
5. Бабич Н. Основи культури мовлення. – Львів: Світ, 1990. – С.3-61.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К., 2004. – 364с.
7. Ващенко В. С. Українська лексикологія: Семантико-стилістична типологія слів. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1979. – 127с.
8. Ващенко В. С. Українська семасіологія: Типологія лексичних значень. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1981. – 67с.
9. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник. – К.: Либідь, 1993. – 368с.
10. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наукова думка, 1992. – 224 с.
11. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К.: Наук. думка, 1988. – 256с.
12. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник. – К.: Либідь, 1993. – 368с.
13. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. – К.: Наук. думка, 1980. – 285с.
14. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. – К.: Наукова думка, 1987 – 231 с.
15. Грещук В. В. Український відприкметниковий словотвір. – Івано-Франківськ: Плай, 1995. – 208с.
16. Гумецька Л. Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 298с.
17. Державна програма розвитку української мови та інших національних мов в Українській РСР на період до 2000 року (від 12.02.1991) // Новий час. – 1991. – 18 квітня – С.3-6.
18. Дятчук В. В., Пустовіт Л. О. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1983. – 156с.
19. Ермакова О. П. Лексические значения производных слов в русском языке. – М.: Русский язык, 1984. – 152 с.
20. Загальна та експериментальна фонетика. – К., 2001. – 460с.
21. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Монографія. – Донецьк: ДДУ, 1996. – 437с.
22. Закон Української РСР “Про мови в УРСР”, введений в дію з 1.01.1990 р. // Радянська Україна. – 1989. – №253 (3 листопада). – С.1-2.
23. Звегинцев В. А. Семасиология. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1957. – 322с.

24. Земская Е. А. Современный русский язык: Словообразование. – М.: Просвещение, 1973. – 304с.
25. Золотова Г. А., Онипенко Н. К., Сидорова М. Ю. Коммуникативная грамматика русского языка. – М., 1998. – 528 с.
26. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич: Відродження, 1994. – 218с.
27. Історія української мови. Морфологія / Ред. В. Німчук. – К.: Наук. думка, 1978. – 539с.
28. Історія української мови. Фонетика / М. Жовтобрюх, В. Русанівський та ін. – К.: Наук. думка, 1979. – 367с.
29. Карпенко Ю. О. Фонетика і фонологія сучасної української мови: навч. посібник. – Одеса: Чорномор'я, 1996. – 144с.
30. Ковалик І. І. Вчення про словотвір: Вибрані праці. – Івано-Франківськ – Львів: Місто НВ, 2007. – 404с.
31. Ковалик І. І. Питання українського і слов'янського мовознавства: Вибрані праці. – Львів – Івано-Франківськ, 2008. – 496с.
32. Ковалик І. І. та ін. Методика лінгвістичного аналізу тексту. – К.: Вища школа, 1984. – 119с.
33. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови. – К.: Вища школа, 1987. – 352 с.
34. Кононенко В. І. Мова. Культура. Стель. – Івано-Франківськ: 2002. – 380с.
35. Кочерган М. П. Слово і контекст. – Львів : Вид-во при ЛДУ видавничого об'єднання "Вища школа", 1980. – 183 с.
36. Кочерган М. Вступ до мовознавства: Підручник. – К.: Академія, 2000.
37. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник. – К.: Академія, 2003.
38. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова. – Х.: Вища школа, 1977. – 114с.
39. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. – К.: Наук. думка, 1990. – 168с.
40. Німчук В. В. Давньоруська спадщина в лексиці української мови: Монограф. – К.: Наук. думка, 1992. – 416с.
41. Олексенко В. П. Словотвірні категорії суфіксальних іменників: Монографія. – Херсон: Айлант, 2001. – 240с.
42. Панько Т. І. Українське термінознавство: Підручник. – Львів: Світ, 1994. – 216с.
43. Перебийніс В. Кількісні та якісні характеристики системи фонем сучасної української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1970. – 272с.
44. Плющ Н. та ін. Сучасна українська літературна мова. Фонетика: Навч. посібник. – К.: КНУ, 2002. – 173с.
45. Пономарів В. Практична стилістика сучасної української мови. – Тернопіль, 2001. – 242с.
46. Русанівський В. М. Структура лексичної і граматичної семантики. – К.: Наук. думка, 1988. – 240с.
47. Русанівський В. М. Структура українського дієслова. – К.: Наук. думка, 1971. – 315с.
48. Русская грамматика: В 2-т. – М., 1980.

49. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). – К., 1999. – 160с.
50. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. – К.: Наук. думка, 1973. – 280с.
51. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 670с.
52. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. Грищенка. – К.: Вища школа, 1997.
53. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика / За ред. І. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1969. – 358с.
54. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – 340с.
55. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О. Пономарева. – К.: Либідь, 1997.
56. Тоцька Н. І. Голосні фонемі української літературної мови. – К.: Вид-во КДУ, 1973. – 192с.
57. Ужченко В. Д. Українська фразеологія. – Х.: Основи, 1990. – 165с.
58. Українська лексика в історичному та ареальному аспекті. – К.: Наук. думка, 1991. – 184с.
59. Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000.
60. Худаш М. Л. З історії української антропонімії. – К.: Наук. думка. – 1977. – 236с.
61. Чапля І. К. Прислівник в українській мові. – Харків: Вид-во ун-ту, 1960. – 123с.
62. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. – Харків: Акта, 2002. – 1054с.
63. Шинкарук В. Д. Нарис із синтаксису зв'язного мовлення. – Чернівці: Рідна мова, 1997. – 248с.
64. Штерн І. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. – К.: АртЕк, 1998. – 344с.

1. Антологія світової літературно-критичної думки. – Л., 1996.
2. Бернадська Н., Задорожна С. Українська література. – К., 1995.
3. ГДІ. Література: Тестування. Твори. – К.: Майстер-клас, 2006. – 304 с.
4. Дніпрова хвиля: хрестоматія нововведених творів до шкільних програм / Упорядник В.Я.Неділько. – К., 1993.
5. Духовні криниці: хрестоматія української літератури / упорядник Г.Семенюк, П.Хропко. – К., 1997. – Ч. I-II.
6. Єфремов С.О. Історія українського письменства. – К.: «Феміна», 1995. – 688 с.
7. Живе слово: Нововведені імена у програму з української літератури: У 3 кн. / Упорядник Н.Гаєвська, Л. Монастирецький; за ред. В.Неділька. – К., 1995.

8. Живиця. Хрестоматія української літератури ХХ століття / За ред. М.Конончука. – К., 1998. – Кн. I-II.
9. Жулинський М. Із забуття – в безсмертя. Сторінки призабутої спадщини. – К., 1990.
10. Історія української літератури ХІХ століття: У 3 кн. Кн. 1: Навч. Посібник / За ред. М.Т. Яценка. – К.: Либідь, 1995. – 368 с.
11. Історія української літератури ХІХ століття: У 3 кн. Кн. 2: Навч. Посібник / За ред. М.Т. Яценка. – К.: Либідь, 1996. – 384 с.
12. Історія української літератури ХІХ століття: У 3 кн. Кн. 3: Навч. Посібник / За ред. М.Т. Яценка. – К.: Либідь, 1997. – 432 с.
13. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 1: Перша половина ХХ ст. Підручник / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1998. – 464 с.
14. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 2: Друга половина ХХ ст. Підручник / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1998. – 456 с.
15. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
16. Невінчана Н.В. Тестування. Українська література. – Вип. 2. – К.: Майстер-клас, 2007. – 368 с. (Серія «ГДІ, або Готуйся до іспитів»).
17. Нові імена в програмі з української літератури / Упорядн. В.Неділько. – К., 1993.
18. Українська література у таблицях і схемах / О.Г.Противенська, М.Г.Мещерякова, Я.В.Теміз. – Х.: Видавнича група «Академія», 1999. – 100 с.
19. Українська література: конспект / Юлія Солод. – К.: «Козаки», 1996. – 384 с.
20. Українська література: Хрестоматія для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Упоряд. Р.В.Мовчан. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 688 с.
21. Українська мова та література. Довідник. Книга 2: Українська література / Борзенко О.І., Гетьманець М.Ф.: Навч. посіб. – Х.: Факт, 2008. – 112 с. – (Серія журналу «Вісник ТІМО»).
22. Українська мова та література. Комплексна підготовка / С.В. Ломакович, А.О.Панченков, Т.О. Лук'янчук та ін.: Навч. посіб. – Х.: Факт, 2008. – 264 с. – (Серія журналу «Вісник ТІМО»).
23. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. – К.: Рось, 1994. – Т. 1. – 704 с.
24. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. – К.: Рось, 1994. – Т. 2. – 720 с.
25. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. – К.: Рось, 1994. – Т. 3. – 688 с.
26. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. – К.: Рось, 1995. – Т. 4. – 705 с.
27. Усі українські письменники / Упорядник Ю.Хізова, В.Щоголева. – Х., 2005.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.